

Metsanduse arengukava aastani 2030 algatamise III tööühma (13.09.2018) kohtumise protokoll

Asukoht: Lutheri masinasaal, III korrus, Vana-Lõuna 39/1, Tallinn
Aeg: 13.09.2018, kell 10:30 – 14:00

Juhatas: Keskkonnaministeeriumi (KeM) metsaosakonna peaspetsialist Kristel Järve
Protokollis: KeM metsaosakonna nõunik Merje Lesta

Osalesid tööühma liikmed: Aigar Kallas, Ando Eelmaa, Asko Lõhmus, Bert Rähni, Hardi Tullus, Indrek Rünkla, Inga Kuus, Irje Möldre, Jaan Aiaots, Jaan Kers, Jaanus Aun, Joel Peetersoo, Kadri-Aija Viik, Karel Lember, Kristine Hindriks, Mailiis Kaljula, Marek Kase, Mait Kaup, Mikk Link, Paavo Kaimre, Rainer Kuuba, Sille Pihlak, Taavi Tattar, Tarmo Porgand, Tarmo Tüür, Toomas Lemming, Triin Reisner, Tõnu Ehrpais, Ulla Kadakas, Veiko Uri, Indrek Laas, Marku Lamp, Indrek Vainu (Linda-Mari Väli asemel) ja Mihkel Annus (Rene Tammistu asendaja) ning vaatlejana osales: Matis Mägi (Riigikontroll)

Päevakord:

10.15-10.30 kogunemine ja tervituskohv

Esimene osa

10.30-10.35 Avasõnad, *Marku Lamp*

10.35-10.45 Sissejuhatus, *Kristel Järve*

10.45-11.30 MAK2030 algatamise ettepaneku teise versiooni tutvustus, *Indrek Laas*, ja arutelu

11.30-12.00 Alusuuringusse lisatud teemade tulemused ja ülevaade alusuuringu koordinaatorilt, *Paavo Kaimre*, edasised sammud, *Indrek Laas*, ja arutelu

12.00-12.15 Kohvipaus väikese ampsuga

Teine osa

12.15-12.30 Valdcondade ülesed teemad, *Marku Lamp*, ja arutelu

12.30-13.00 Ettepanekusse eesmärkide sõnastamine, *Kristel Järve*, ja arutelu

13.00-13.30 Tööühma ootused MAK2030 protsessi II etapile – MAK2030 koostamisele, *Marku Lamp*

13.30-14.00 Lõuna

Saadetud materjalid:

Tööühma kutse koos esialgse päevakavaga, Keskkonnaministri käskkiri „Metsanduse arengukava algatamise tööühma moodustamine“, Metsanduse arengukava 2030 koostamise ettepaneku tööversioon V2, ettepaneku lisa probleemide loetelust ning tööühma liikmete kirjalikud ettepanekud metsanduse arengukava koostamise ettepaneku kohta.

Kokkuvõte:

Toimus kolmas MAK2030 algatamise töörühma koosolek. Tutvustati metsanduse arengukava 2030 koostamise ettepaneku teist tööversiooni, alusuuringusse lisatud teemade tulemusi, edasisi samme ning ettepanekusse lisatud valdkondade üleseid teemasid. Iga päevakorrapunkti juures toimus ka arutelu ja sai esitada ettepanekuid. Töörühm parandas ka ettepanekus toodud eesmärkide sõnastust. Lisaks räägiti ootustest MAK2030 protsessi II etapile s.t MAK2030 koostamisele. Lepiti kokku, et kommentaare ja ettepanekuid nii ettepaneku dokumendile kui MAK2030 koostamise protsessi ootustele oodatakse Keskkonnaministeeriumi metsaosakonda 21. septembrini. Keskkonnaministeerium koostab dokumendi kolmanda tööversiooni, mis sisaldab tänasel (13.09) kohtumisel kokkulepitud muudatusi ning edastab selle töörühmale. MAK2030 koostamise ettepaneku dokumenti saab kommenteerida veel ka siis, kui dokument avaldatakse eelnõude infosüsteemis (EIS) kooskõlastamiseks ja kommenteerimiseks. Lisaks anti teada, et uus avaliku ürituse toimumise kuupäev on 26. oktoober 2018.

Päevakorrapunktide kaupa:**Esimene osa****Avasõnad**

Kohtumise avas KeM asekanter Marku Lamp.

Sissejuhatus

Kristel Järve tutvustas töörühma liikmetele päevakava (slaidiesitus). Lepiti kokku, et kes soovib kohtumist salvestada, annab sellest märku. Sellist huvi töörühma liikmetel polnud. Linda-Mari Väli asendusliikmena osales kohtumisel Indrek Vainu ning lisaks töörühma ametlikele liikmetele võttis kohtumisest osa ka Riigikontrolli esindaja.

Kohtumise ülesanne oli jõuda ühiselt töörühma ülesannete täitmisega lõpuni, st uue arengukava koostamise eesmärkides kokku leppida ning MAK2030 algatamise ettepanek üle vaadata. Lisaks toodi välja, et avaliku ürituse toimumise kuupäeva on muudetud ja selleks on nüüd 26. oktoober 2018.

Töörühmale saadeti enne kohtumist tutvumiseks MAK2030 algatamise ettepaneku teine versioon. Kristel Järve andis teada, et lisaks koosolekul tehtavatele ettepanekutele on töörühmal võimalik kommentaare kirjalikult esitada veel kuni 21. septembrini. Töörühmast küsiti, kas ettepaneku viimast versiooni saab ka kommenteerida. Marku Lamp andis teada, et kõik, sh töörühma liikmed, saavad kommenteerida ka eelnõude infosüsteemis (EIS) olevat versiooni, aga võimalusel võiks ettepanekud esitada enne. Toomas Lemming uuris, millal ettepanek EISi pannakse. Kristel Järve vastas, et tõenäoliselt oktoobris, täpne aeg oleneb majasisesest menetlusest ning ka teiste ministeeriumide arvamusest. Planeeritud on see siiski nii, et peale avaliku ürituse toimumist ja seal ettepaneku tutvustamist oleks võimalik veel EISi kaudu kommentaare esitada.

MAK2030 algatamise ettepaneku teise versiooni tutvustus ja arutelu

Indrek Laas tutvustas, mida MAK2030 koostamise ettepanek sisaldama peab ning tõi välja, mida teise versiooni koostamise käigus on esimesega võrreldes muudetud või täiendatud (slaidiesitus).

Triin Reisner täiendas hilisemate küsimuste vältimise eesmärgil, et ettepanekust on üks element puudu. Nimelt leppisid kantslerid kokku, et ettepanekus peab olema ka arengukava seotus ÜRO säästva arengu eesmärkidega. Seega lisatakse ettepanekusse vastavasisuline peatükk.

Indrek Laas selgitas ka ettepanekus toodud termineid nagu jätkusuutlik metsandus ning kuidas mõista ettepanekus metsanduse tähendust. Metsanduse definitsioon on võetud eelmisest arengukavast.

Tarmo Tüür pööras tähelepanu, et ettepaneku dokumendis oli metsanduse mõiste teistsugune, kui esitluses ning Asko Lõhmus soovis samuti seda mõistet arutada, lisades, et ettepanek on ujuv, kuna metsandust on kirjeldatud majandusharuna. A. Lõhmus uuris, kas selleks oli konkreetne alus, et sellist definitsiooni kasutati ja lisas, et metsanduse definitsioone on erinevaid, aga kui majandusharuna defineerime, läheb osa probleemkaardistusest fookusest välja. See ehk ei muuda kõike lõpptulemuses, aga kena oleks sellele tähelepanu pöörata. Üldine definitsioon metsanduse osas on siiski laiem.

Indrek Laas selgitas, et hetkel on kasutatud sama definitsiooni, mis oli eelmises arengukavas. Protsessi nimi on muutunud, nüüd on selle nimi Forest Europe, aga jätkusuutlikku metsandust käsitletakse jätkuvalt 1993. aasta definitsiooni järgi. Asko Lõhmuse sõnul peaks metsa definitsioon olema rohkemat kui metsa majandamine. Ka jätkusuutlik metsandus defineeriti metsakaitse (mitte –majandamise) protsessi käigus. Marku Lamp selgitas, et vajadusel saame kasvõi juba siin ettepaneku faasis seda definitsiooni uuendada. Ootame selle kohta konkreetset ettepanekut. Soovitati ka, et ministeerium võiks definitsiooni välja pakkuda ja töörühma liikmed saavad siis kommenteerida või täiendada. Indrek Vainu avaldas seepeale arvamust, et kogu aeg on juttu majanduslikust poolest ja metsa majandamisest. Säästlik ja kestlik ja jätkusuutlik ei ole tema arvates sünonüümid ning leidis, et definitsioonide jada peaks olema majandusest laiem. Kaasama peaks suuremaid hulkasid, ka kultuur ja ökoloogia jne. Asko Lõhmus tegi ettepaneku jätkusuutlikkuse juures ka sünonüümidele viidata, millega nõustuti.

Toomas Lemming küsis, et kui metsasektor on konkurentsivõimeline, siis kuidas on see seotud kultuuri valdkonna konkurentsiga. Kultuur ei ole majanduslik.

Ando Eelmaa lisas omalt poolt, et metsanduse definitsiooni võiks lõputult laiendada, aga soovitan jääda selle juurde, mis on rahvusvaheliselt aktsepteeritav ja mõistetav definitsioon.

Indrek Laas lisas, et sünonüümide lisamine on teostatav ning kõik arengukavad on seotud rahandusega, seega on alati olemas viited rahale.

Kristel Järve küsis seepeale, kas sobib, et KeM täiendab metsanduse mõistet ja lisame eelmainitud sünonüümid? Töörühm oli ettepanekuga nõus.

Toomas Lemming tõi välja ka arengukava rakendamisega kaasneva mõju riigi julgeolekule ning lisas, et olulisem on see, kelle omandis on Eesti mets ja maa. Asko Lõhmus toetas seda mõtet.

T.Reisner küsis kas Keskkonnaministeerium on Rahandusministeeriumiga arutanud, kuidas metsanduse arengukava seostub tulemusvaldkonna arengukavasse, mis peaks olema justkui katus.

Marku Lamp vastas, et metsanduse arengukava on natuke teistsugune, kuna meil on kohustus see Riigikogu tasandile tuua. Pärast Riigikogu toome tavapärasesse raamistikku tagasi. Läbirääkimised Rahandusministeeriumiga käivad hetkel, lisas Marku Lamp.

Indrek Vainu ütles, et puhas vesi, puhas õhk jms käivad ka julgeoleku küsimuste alla. Lõputu kraavitamine on ka metsandusega seotud probleem.

Seejärel tegi Toomas Lemming konkreetse ettepaneku täiendada punkti 3.2 lk 22 (arengukava seosed teiste strateegiadokumentidega) lausega „Metsanduse arengukava aitab kaasa Põhiseaduses püstitatud eesmärkide saavutamisele“.

Seepeale Triin Reisner täpsustas, et kõik arengukavad peavad lähtuma Põhiseadusest. Põhiseadusega vastuolu korral on tegemist kehtetu dokumendiga. Töörühmas toimus väike arutelu sel teemal, kas nimetatud viide on vajalik. Töörühm oli selle viite lisamisega nõus ja Keskkonnaministeerium lubas selle viite lisada.

Asko Lõhmus tegi ettepaneku korrastada rahanduslike ja majanduslike (nr. 2-4) probleemide all ökoloogia töörühma probleemikirjeldust, kuna praegu on seal teemad segamini. Tarmo Tüür lisas, et Põhiseadusega vastuolule viitamine ei sobi. Asko Lõhmuse arvates on Põhiseadusega seotud osa probleemi põhituum ning arvab, et viide peaks sees olema, ning et seda võiks täiendada mõni juristi haridusega töörühma liige, nt Jaanus Aun. Marku Lamp tegi ettepaneku, et Keskkonnaministeerium pakub omapoolse versiooni välja ning Kristel Järve saadab selle kooskõlastamiseks ökoloogia töörühmale.

Asko Lõhmus pööras tähelepanu ka asjaolule, et ettepaneku punktis 3.1, kus on toodud arengu eesmärgid, seal pole kliima valdkonnast midagi kirjas. Indrek Laas selgitas, et kliima pole eraldi tulemusvaldkond ning seetõttu polegi lisatud.

Alusuuringusse lisatud teemade tulemused ja ülevaade alusuuringu koordinaatorilt, edasised sammud

Paavo Kaimre tegi slaidiesitluse, milles tutvustas alusuuringut, hoides fookust teemadel, mis tõstasid eelmise suure töörühma kohtumisel juunis. Uued teemad olid ulukite mõju metsauuendusele, olemasoleva põhjal kirjeldus metsamulla tüübigruppide omadustest ja vastasmõjudest raietega ning metsamajanduse kulude ja tulude analüüs.

Indrek Vainu küsis, millel lisandväärtuse arvutused põhinevad. Paavo Kaimre vastas, et need on Statistikaameti andmed. Jaan Aiaots lisas, et tulude ja kulude analüüsis on summa alahinnatud. Paavo Kaimre vastas, et peab veel teksti täpsustama, selgitusi tuleb juurde.

Jaanus Aun lisas samuti, et räägitakse vaid metsamajanduse tuludest. Asko Lõhmuse sõnul on kõrvalkasutuse käsitlemine keeruline ning küsib, kas sellele on antud mingi hinnang? Paavo Kaimre sõnul on 96-99 puidutulu. Asko Lõhmuse sõnul on majandusarvestuses ilmselt üksnes müügiks korjatud marjad, aga valdav osa kõrvalkasutusest on kodumajapidamiste tarbeks. Paavo Kaimre sõnul paraku selle kohta statistikat pole. Aigar Kallas uuris seepeale, kas kõrvalkasutus on rahvusvahelises statistikas sees? Mati Valgepea vastas seepeale, et taimekasvatus on sees, kõrvalkasutust reeglina ei ole, kuna riigid ei suuda selle kohta statistikat tekitada.

Bert Rähni uurib, kuidas tuli ettepaneku teemaderingi ka jahindus, kuna varem ei ole seda üles kerkinud. Marku Lamp vastas, et esialgu olid arutelud, kuidas jahinduse teemat sisse tuua. Siiski on hetkel teemadena sees need komponendid, mis on metsandusega seotud. Jahindusel on varem olnud ka eraldi arengukava.

Indrek Laas lisas Keskkonnaministeeriumi poolt, et alusuuring on väga hea materjal, mida edaspidi saab väga tõhusalt kasutada. Lisaks on see andnud võimaluse kasutada head koostöövõrgustikku teadlaste vahel.

Toomas Lemming küsis, mis saab alusuuringu lisateemade ettepanekutest, mis alusuuringusse ei mahtunud. Kristel Järve vastas, et arengukava koostamise käigus tehakse ka uuringuid. Koostamise juhtrühm otsustab selle üle, mida on vaja uurida.

Asko Lõhmus andis töörühmale teada, et teadlased ei saanud alusuuringu eri teemade soovitusi omavahel kooskõlastada, kuna selleks ei olnud piisavalt aega. See tähendab, et iga teadlane andis omad soovitused. Kui soovida kooskõlastusi, siis peaks selleks eraldi aega varuma.

Paavo Kaimre soovitas veel esimese osa lõpuks, et arengukava koostamise käigus võiks kindlasti teha temaatilisi seminare, kuhu kutsuda teadlasi, kes on alusuuringu koostanud.

Teine osa

Valdkondade ülesed teemad

Marku Lamp tutvustas slaidiesitluses valdkondade üleseid teemasid.

Asko Lõhmus võttis sõna, kuna tal tekkis küsimus esimese valdkonnaülese teema kohta. Nimelt arutati ökoloogia alamtöörühmas riigimetsa rolli lisamist ka valdkonnaülese teema kirjeldusse. Asko lisas veel, et riigimets, mis kuulub kõigile kodanikele – selle osas on oluline saavutada ühiskondlik kokkulepe ning sellel teemal oleks vaja arutelu. Marku Lamp vastas, et vajadusel on võimalik see eraldi välja tuua. Samas leidsid osad töörühma liikmed, et nende jaoks pole selles kontekstis vahet, kas tegemist on riigimetsa või erametsaga (Tarmo Porgand, Tõnu Ehrpais).

Toomas Lemming toetab Asko Lõhmuse seisukohta, et riigimetsa peaks eraldi käsitlema ja arvas, et metsaomandi koondumine tuleb ka valdkonnaülekena sisse tuua. Ando Eelmaa seisukoht on aga see, et hüved ei küsi omandit ning seega pole ka loogiline nende jagamine. Rainer Kuuba toetab Asko Lõhmuse mõtet – riigimetsal teised funktsioonid ja tuleks käsitleda eraldi. Tarmo Porgand lisas seepeale, et arengukava koostamine ongi ühiskondlik arutelu.

Tarmo Tüür andis edasi oma seisukoha, et ühiskondlikku arutelu ei ole olnud ja paljud konfliktid on tekkinud sellelt põhjalt, et nii era- kui riigimetsa käsitletakse koos.

Asko Lõhmus lisas veel selgituseks, et riigi metsapoliitika eristab riigimetsa, metsaseadus teeb sama. Indrek Vainu tõi välja, et TLÜ ja EMÜ uuringus on toodud, et RMK metsade majandamine toob esile konflikte kohalike omavalitsustega. Mikk Link aga lisas, et metsanduse arengukava peaks ikka mõlemat käsitlema, nii riigimetsa kui erametsa. Asko Lõhmus rõhutas veelkord, et tema ettepanek on riigimetsa teema tuua ettepaneku põhiteksti ning kui seda ei tehta, siis see ettepanek protokollida.

Toomas Lemming tegi ettepaneku lisada esimese valdkonnaülese teema esimesse lausesse „eesmärkide täitmiseks ja hüvede pakkumiseks“. Asko Lõhmus juhtis tähelepanu asjaolule, et tulundus- ja kaitsemetsi enam mõistetena kasutusel pole, need tuleks korrigeerida. Jutt käib erinevate kaitsepiirangutega metsadest.

Ettepanekusse eesmärkide sõnastamine ja arutelu

Kristel Järve tutvustas, kuidas olid eelnevas töörühmas sõnastatud eesmärgid (kolm protsessi eesmärki, kolm pika vaate eesmärki ja kuus üldeesmärki) ning et Keskkonnaministeerium koondas need üheks protsessi, üheks pika vaate ja kaheks üldeesmärgiks. Töörühma liikmetele anti võimalus sõnastused üle vaadata ja vajadusel teha korrigeerimiseks ettepanekuid. Töörühma konsensusel korral muudeti vastavalt eesmärkide sõnastusi.

Esimesena vaadati protsessi eesmärgi sõnastust.

Asko Lõhmuse ettepanekul täiendati protsessi eesmärki lause osaga „...mis koostatakse metsanduse arengukava koostamise käigus“.... Lisaks tegid töörühma liikmed ettepaneku eemaldada samas eesmärgis sõnastuses sõna „võimalikult“. Indrek Vainu küsis, miks on ettepanekust kadunud „bioloogiline mitmekesisus“ ning tegi ettepaneku „biomajanduse strateegilise arendamise vajadus“ sellest eemaldada. Eesti biomajanduse projektijuht võttis seepeale sõna ja ütles, et on eemaldamise ettepaneku vastu. Tõnu Ehrpais tegi samas ka ettepaneku, et koosoleku juhataja sekkuks diskussiooni. Asko Lõhmuselt tuli samuti ettepanek parandada eesmärgis sõna „keskkonnakaitse“ sõnaga „ökoloogilisi“. Sellega oldi nõus. Marku Lamp selgitas mõningate teemade puudumise osa. Näiteks kliima jaoks on eraldi arengukavad olemas ja pole vaja metsanduse arengukavas käsitleda. Toomas Lemming tegi ettepaneku, et võiks olla kokkulepe „jätkusuutliku metsanduse suunamise osas“ „arengu/majandamise“ asemel. E.M.A. esindaja Indrek Vainu soovis tuua välja metsakaitse aspektid eesmärgi sõnastuse biomajanduse osa juurde, kuid nimetatud ettepanek ei olnud piisavalt hästi põhjendatud ja töörühma teised liikmed ei saanud sellega nõustuda. Asko Lõhmus tegi ettepaneku, et lisatakse juurde aspektid, mis on katmata (nt metsakaitse jne, kui on katmata hetkel). Keskkonnaministeerium uurib, kas on veel selliseid metsanduse aspekte, mida sarnaselt biomajandusele ei käsitle teised strateegiad ja need lisatakse loetellu.

Seejärel tutvustas Kristel Järve pika vaate eesmärki.

Asko Lõhmuse ettepanek oli sõnastusse sisse tuua ka kultuuriline jätkusuutlikkus. Rainer Kuuba ettepanek oli kirjeldada kultuurilist aspekti pärast koma, millega kõik töörühma liikmed ka nõustusid. Rohkem ettepanekuid ega muudatusi selle eesmärgi juures ei tehtud.

Seejärel sõnastati üldeesmäärke.

Asko Lõhmus tegi ettepaneku asendada „heaolu“ rahvusvahelise terminiga „soodsa seisundiga“. Töörühm oli sellega nõus. Teine ettepanek Asko Lõhmuselt oli see, et kuna teise punkti viimane lause keskendub vaid puidule, siis puidu väärindamine võiks olla eraldi ja asendada tuleks sõnapaar „puidu kasutamise“ lauseosaga „ja kõigi metsaga seotud hüvede targa kasutuse“. Töörühm oli Asko Lõhmuse ettepanekutega nõus. Indrek Vainu soovis teise eesmärgi all eraldi välja tuua metsakaitse. Töörühma ettepanekul lisati sõna „teadlikkuse“ järele „ja hoiakuid“. Arutati sõna „tagama“ kasutuse üle, ja töörühm nõustus, et eesmärgina võib see

nii jääda. Indrek Vainu tegi uuesti ettepaneku lisada sõnade „jätkusuutliku metsanduse“ järele „keskkonnakaitsest“. Asko Lõhmus ütles seepeale, et metsade kaitsefunktsioon kaetakse looduskaitse arengukavas ja tõi ka välja, et metsa kaitse katab juba „kõik metsaga seotud hüved“. Lisaks tegi ta ettepaneku, et esimesse punkti võiks panna „metsaelustiku“ asemel „metsa ökosüsteemide“. Töörühm nõustus. Metsakaitse või looduskaitse teema lisamise vajadust ei mõistnud ka teised töörühma liikmed. Indrek Vainu tõi välja, et esineb kohtumisel kui looduskaitse ja looduskaitse on vaja lisada. Kristel Järve pöördus Tarmo Tüüri kui töörühmas Eesti Keskkonnaühenduste Koja esindaja poole ning küsis, kas ta soovib teemat kommenteerida. Tarmo Tüür ei soovinud seda kommenteerida ning ei pidanud nii pikka arutelu vajalikuks.

Tarmo Tüür ütles, et ei teadnud töörühma kohtumiste alguses, milleks probleeme kaardistame. Indrek Vainu jäi töörühmaga erimeelsusele – s.t tema arvates võiks olla üldeesmärkides välja toodud „metsade kaitse“.

Irje Möldre küsis omalt poolt, mida tähendab „suurendavad ühiskonna teadlikkust ja hoiakuid“ ning tegi ettepaneku kasutada selle asemel „ja kujundavad hoiakuid jätkusuutliku metsanduse suunas“. Töörühm oli ettepanekuga nõus.

Lisaks küsis Irje Möldre, mis on laiapõhjaline kokkulepe. Marku Lamp vastas, et parlamendi liikmete hääletamine ongi koht, kus saavutatakse kokkulepe, nii nagu demokraatlikule riigile omane. Laiapõhjalisust näitab poolthääletanute arv. Arengukavasid, mis sellisel tasemel kinnitatakse, on vähe.

Kõik töörühmas kokku lepitud sõnastuse muudatused on nähtavad protokollis lisas.

Töörühma ootused MAK2030 protsessi II etapile – MAK2030 koostamisele

Marku Lamp andis ülevaate MAK2030 II etapist, milleks on metsanduse arengukava koostamine.

Tehnilistel osadel väga pikalt ei peatunud, et jätta aega aruteludeks. Olulised on diskussioonid asjassepuutuvate teadlastega, et kui alusuuringu ettepanekuid arutatakse, siis peaks alusuuringu koostajad ka olema kaasatud. Kristel Järve lisas, et ootusi, kuidas protsessi paremini teha, võivad töörühma liikmed saata kuni järgmise nädala reedeni (21. septembrini) tema meiliaadressile.

Irje Möldre soovis täpsustada, mis hetkel protsessis saab siis öelda, et laiapõhjaline kokkulepe on saavutatud. Kas siis kui meetmed on kirjeldatud ja nende maksumus on teada?

Marku Lamp selgitas, et konsensus Riigikogus määrab selle.

Asko Lõhmus küsis, kuidas sünnivad arengustsenaariumid ja kuidas valitakse lahendused ja arvas, et see peaks sündima varem. Kui 101 probleemi annaks ära jaotada töörühmades, kes nendega tööle hakkavad. Võiks võtta üldeesmärgid ja vaadata, kas probleemid paigutuvad nende alla. Selleks saaks kaasa aidata praeguste töörühmade liikmed, kuna nad olid selle juures, kui probleeme formuleeriti.

Marku Lamp vastas, et see on hea mõte ja lisas, et ei olnud ka plaani seda ministeeriumi kabinetis teha. Oluline roll on juhtrühmal, kes seda protsessi suunab. Valmistame ette võimalikud stsenaariumid koostöös KAURiga ja vajadusel saab kasutada ka ülikoolide abi. Probleemide kirjeldajad teavad paremini tausta, mis on iga probleemi taga.

Asko Lõhmus lisas, et riiklikud arengustsenaariumide valikud peaks olema eraldi kompetentsiga inimeste valida ja nendega tuleks kohe pihta hakata.

Tarmo Tüür tegi ettepaneku, et kuna praeguses etapis jäi tegemata reeglite kokkuleppimine, siis seda tuleks edaspidi kindlasti teha. Kui töörühm kokku tuleb, peaksid ootused olema ühtlustunud.

Marku Lamp selgitas, et teises etapis on mängureeglid kindlasti konkreetsemad ja karmimad. Jaan Aiaots lisas, et Riigikogule läheb kokkulepe tutvumiseks, aga Riigikogu võib seda ka veel muuta, seda peame samuti silma pidama.

Asko Lõhmus arvas, et stsenaariumide koostamisse peaks kindlasti kaasama poliitikuid.

Indrek Vainu võttis samuti sõna ning ütles, et Eesti Metsa Abiks korraldab riigimetsades lageraie vähendamise kampaaniat ning küsis, kas seda võetakse ka arvesse, kui nad esitavad allkirjastatud dokumendi. Marku Lamp vastas, et parlamendil on kohustus see menetlusse võtta. Asko Lõhmus lisas, et siis peaks pöördumises olema ka kirjas, et soov on see MAK2030 koostamisse suunata.

Toomas Lemming küsis, kas töörühmade (väiksemate) otsused on avalikud ja kas juhtrühm võib neid muuta? Marku Lamp vastas, et kõik see on avalik info ning töörühmad teevad ettepanekuid ja juhtrühm otsustab nende üle.

Kokkuvõtete tegemine

Kristel Järve rõhutas, et ootame ettepanekuid ja kommentaare nii dokumendile kui MAK2030 koostamise ootustele järgmise nädala reedeni, 21. septembrini.

Tarmo Tüür tegi ettepaneku, et Keskkonnaministeerium koostaks ettepaneku dokumendist kolmanda tööversiooni ning saadaks selle kommenteerimiseks, et vältida samade ettepanekute tegemise kordamist. Nii töörühm kui ministeerium olid selle ettepanekuga nõus. Töörühmale saadetakse kolmas versioon, milles kajastuvad 13.09 kohtumisel kokku lepitud muudatused, nii pea kui võimalik.

